

Ercişli Emrah Hayatı ve Şiirleri

Doğum ve ölüm tarihi hakkında elimizde bilgi yoktur. Hatta 1930'lu yıllara kadar Ercişli Emrah'ın varlığından bile haberdar değildik ve bunun sonucu olarak da Ercişli Emrah'ın şiirleri Erzurumlu Emrah'a mal edilmiştir. Bugün hayatı hakkındaki bilgiler, hayatı etrafında oluşan Ercişli Emrah ile Selvihan Hikâyesi ile bir iki küçük belgeye dayanmaktadır. Hikâye anlatıcısı [meddah](#), âşık ve halk hikâyecilerinin anlattığına göre o, âşık bir babanın çocuğudur ve pir elinden bade içmiştir.

Ölümü ile ilgili bilgiler de yine hayatı etrafında oluşan hikâyeden ve son yıllarda yapılan araştırmalardan elde edilmiştir. "Erciş kurbünde [yakınında] yetişmiş derd-i yâr ile bağrıyanık Karakoyunlu âşıklarındandır." (Sakaoğlu 1987: 19). Bu kısa bilgi onunla ilgili en güvenilir kaynaktır.

Onu, [Fuad Köprülü](#) gün ışığına çıkarmıştır. Ercişli Emrah'la ilgili ilk araştırmayı ise, Murat Uraz yapmıştır.

Araştırmacılar, iki Emrah'ın şiirlerinin ayırt edilmesi hususunda, ortaya bazı ölçütler koymuşlardır. Buna göre; Erzurumlu Emrah'ta [divan şiirinin](#) etkisi görülür; oysa Ercişli'nin şiirleri bütünüyle halk şiiri tarzındadır.

Erzurumlu Emrah'ın medrese öğrenimi görmüş olmasına karşılık, Ercişli'nin öğrenim durumu hakkında bilgimiz yoktur; ancak babası da [âşık](#) olduğu için, onun sınırlı da olsa eğitim aldığı söyleyebiliriz.

Ercişli Emrah'ın badeli olmasına karşılık, Erzurumlu bade içmemiştir.

Ercişli; din, tasavvuf, ezel, ebed, varlık, yokluk, bu dünya, öbür dünya gibi kavramlarla hiç ilgilenmemiş, bütünüyle bu dünyanın adamı olmuştur. Erzurumlu ise din ve [tasavvuf](#) konularıyla da ilgilenmiştir.

Erzurumlu medreseye devam ettiği için [halk şiiri türlerinin](#) yanında divan, [kalenderî](#), semaî ve [gazel](#) gibi türlerde de yazmıştır. Onu bu yönüyle bir âşıktan daha çok "kalem şairi" sayabiliriz. Ercişli Emrah ise [aruzu](#) bilmemektedir, şiirlerinin tamamını [hece vezni](#) ile söylemiştir.

Erzurumlu Emrah, Nakşibendî tarikatının Halidiye koluna bağlıdır. Bu sebepten yukarıda da belirttiğimiz gibi ezel-ebed ve tasavvuf konuları, şiirlerinde sıklıkla işlenmiştir. Ercişli Emrah'ın ise herhangi bir tarikatla bağı yoktur.

Erzurumlu Emrah'ın özellikle aruzla yazdığı şiirleri yabancı tamlamalarla, Arapça ve Farsça asıllı kelimelerle doludur. Ercişli'nin şiirlerinde ise Azerbaycan Türkçesi ve Van'ın Erciş ilçesinin ağız özellikleri görülür.

Ercişli Emrah araştırmacıları onun bütün şiirlerine ulaşamamışlardır. Erzurumlu Emrah'ın ise elimizde divanı bulunmaktadır. Ercişli Emrah'ın şiirleri Erzurumlu Emrah'ın dışında Karacaoğlan, [Bayburtlu Zihnî](#) ve Develili Seyrânî ile de karışmıştır.

Ercişli Emrah'ın hayatı etrafında oluşan Ercişli Emrah ile Selvihan Hikâyesi sevda konulu hikâyelerdendir. Oysa Erzurumlu Emrah'ın hayatı etrafında böyle bir hikâye oluşmamıştır.

Ercişli Emrah'ın şiirlerinde Van Ercişten Saat / Sahat Çukuru (İğdır) ve İran'a doğru bir yolculuk söz konusu iken, Erzurumlu'da Karadeniz sahillerinden Çankırı, Konya, Niğde, Sivas ve Tokat'a doğru bir yolculuk işlenmiştir.

Ercişli Emrah'ın mezarının Erciş'te olduğu rivayetlere dayanırken; Erzurumlu'nun mezarı, Tokat'ın Niksar ilçesindedir.

Ercişli Emrah'ın elimizdeki şiirleri 150 kadardır; Erzurumlu'da ise bu sayı çok daha fazladır.

Bütün bu hususlar da Ercişli Emrah'ın şiirlerinin çok azının cönklerde olmak üzere, daha çok sözlü kaynaklarda tespit edildiğini göstermektedir.

Ercişli Emrah'ın elimizde bulunan şiirlerinde aşk, tabiat, sevgili ve gurbet gibi konular işlenmiştir.

Onun şairliğini Ali Saracoğlu ve Saim Sakaoğlu etraflıca incelemişlerdir. Hayatı etrafında oluşan Ercişli Emrah ile Selvihan Hikâyesi ise Muhan Bali tarafından değerlendirilmiştir.

Bugün Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki âşıklar Ercişli Emrah'ın hikâyesini anlatmanın yanı sıra, şiirlerini de ezbere bilmektedirler.

Ercişli Emrah, doğup büyüdüğü Erciş ilçesinde değişik zamanlarda düzenlenen bilimsel toplantı ve törenlerde çeşitli yönleriyle değerlendirilmiştir. (Kaynakça: Prof.Dr. Ali Berat ALPTEKİN, Türk Halk Şiiri)

Ercişli Emrah Őirleri

Seherde Uęradım Ben Bir Gőzele

Seherde uęradım ben bir gőzele
Dedim sarhoř musun sőyledi yoh yoh
Aę elleri boğum boğum kınalı
Dedim bayram mıdır sőyledi yoh yoh
Dedim ala nedir dedi gőzumdőr
Dedim řeker nedir dedi sőzumdőr
Dedim alma nedir dedi (y)üzumdőr
Dedim őpeyim mi sőyledi yoh yoh
Dedim inci nedir dedi diřimdir
Dedim kalem nedir dedi kaşımdır
Dedim onbeş nedir dedi yaşımdır
Dedim daha var mı sőyledi yoh yoh
Dedim ölüm nedir dedi aynımda
Dedim zulum nedir dedi boynumda
Dedim turunę nedir dedi koynumda
Dedim ver aęzıma sőyledi yoh yoh
Dedim sırma nedir dedi telimdir
Dedim ince nedir dedi belimdir
Dedim Emrah nedir dedi kulumdur
Dedim satar mısan sőyledi yoh yoh

Ağalar Gurbetten Geldim

Ağalar gurbetten geldim
Geldim ki nazanım gitmiş
Sılam bana hor göründü
Salınıp gezenim gitmiş
İçmişim ezel şarabı
Yine kavuştur yarabbi
Destinde aşkın kitabı
Okuyup yazanım gitmiş
Hasret içtim elde bade
Oldu efganım ziyade
Ördek uçtu kaldı ada
Göllerde yüzenim gitmiş
Bir dahi saz almam ele
Mailim ben tatlı dile
Top zülfünü ince bele
Tarayıp düzenim gitmiş
Bir dahi içmeyem bade
Kuzum seni vermem yade
Süt beyaz üstüne sade
Giyinip tozanım gitmiş
İstemem bahçeyi bağı
İçirdiler bana ağı
Beyaz fese penhe bağı
Bağlayıp gezenim gitmiş
Bu dünya böyle kalırsa
Küffardan oç alınırsa
Va'de gelüben ölürsem
Mezarım kazanım gitmiş
Dün gece gördüm düşümde
Civan duruyor karşımda
Tarihim mezar taşımda
Okuyup yazanım gitmiş
Emrah eder nedir bela
Baba düştüm gurbet ele
Yine saz alayım ele
Eyvah ki nazanım gitmiş
(Emrah der ki hele hele
Baba kalk gidelim yola
Bir daha saz almam ele
Sazımı düzenim gitmiş)

Yüzbin Minnet İle Bağ Yetirdim

Yüzbin mihnet ile bir bağ yetirdim
Yemedim meyvesin el aldı gitti
Ağlar gözyaşımı Ceyhun eyledim
Çalkandı dünyayı sel aldı gitti
Yüzbin dert çekmişim bin dahi gerek
Çok ömür ister ki bir dahi görek
Yârim elden aldı o zalim felek
Hoyrat dost bağından gül aldı gitti
Nazlı yâre kem haberim geliptir
Dostlar ağlar düşmanlarım gülüptür
Dediler ki Dertli Emrah oluptur
Kimi kazma kimi bel aldı gitti

Bir Yiğit Gurbete Çıksa

Bir (y)iğit gurbete çıksa
Gör başına neler gelir
Silası fikrine düşer
Yaş gözüne dolar gelir
Kalemnen çekilmiş kaşlar
Gözümnden akıttım yaşlar
Yuvasın terk eden kuşlar
Yuvam diyer döner gelir
Emrah diyer servi boyun
Huri melek midir soyun
Sürüden ayrılan koyun
Kuzum diyer meler gelir

Tutam Yar Elinden Tutam

Tutam yar elinden tutam
Çikam daglara daglara
Olam bir yareli bülbül
Inem baglara baglara
Birin bilir binin bilmez
Bu dünya kimseye kalmaz
Yar ismini desem gelmez
Düser dillere dillere
Emrah der ki bu günündür
Arsa çıkan tütünündür
Yare gidecek günündür
Düssem yollara yollara

Yüce Dağların Başından

Yüce dağların başından
Perim güle güle gelir
Ondört on beş nazeninnen
Elin vermiş ele gelir
Yeriyip terliyip izi
Humarlanıp ala gözi
Deriptir deste nergizi
Terin sile sile gelir
Emrah diyer üçce bayram
Olam gözlerine hayran
Ya maraldır ya da ceylan
Düşüp çölden çöle gelir